

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2022-3-076

(Birleşme)

Karar Sayısı : 23-01/7-6

Karar Tarihi : 05.01.2023

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE

Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN, Cengiz ÇOLAK,
Berat UZUN

B. RAPORTÖRLER : Emin Cenk GÜLERGÜN, Abdulsamed TÜRLÜ, Büşra ÖZDEMİR

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

: - Koninklijke DSM N.V.

Temsilcileri: Süleyman CENGİZ, Av. İpek İNCE

Büyükdere Cad. Bahar Sok. No:13 Levent/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU: Koninklijke DSM N.V. ve Firmenich International SA'nın birleşmesi suretiyle DSM-Firmenich AG'nin oluşturulması işlemi.**
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 24.10.2022 tarih ve 32434 sayı ile giren ve en son 23.12.2022 tarihli cevabi yazı ile tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 02.01.2023 tarih ve 2022-3-076/Öİ sayılı Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, bildirim konu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (4) Yapılan bildirimde, Koninklijke DSM N.V. (DSM) ve Firmenich International SA'nın (FIRMENICH) birleşmesi işlemine izin verilmesi talep edilmiştir. Bildirim konu işleme ilişkin olarak, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) ilgili hükümleri ve 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ (2010/4 sayılı Tebliğ) uyarınca yapılan incelemeye aşağıda yer verilmektedir.

G.1. Taraflar

G.1.1. Birleşen Taraf: Koninklijke DSM N.V. (DSM)

- (5) DSM, merkezi Hollanda'da bulunan ve hisseleri Euronext Amsterdam Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem görmekte olan halka açık bir limited şirkettir. DSM; beslenme, sağlık ve biyobilim alanında faaliyet gösteren uluslararası bir şirketler topluluğunun ana şirketi olarak faaliyet göstermektedir.
- (6) DSM'nin faaliyetleri; (i) hayvan yemi ve sağlığı, (ii) sağlık, beslenme & bakım (iii) yiyecek ve içecekler olmak üzere üç pazara odaklanmıştır. Hayvan yemi ve sağlığı pazarında DSM, küresel yem endüstrisine beslenmeye yönelik ürün ve hizmet sunmaktadır. Sağlık, beslenme ve bakım pazarında DSM; bağıışıklık, bağırsak, beyin ve cilt sağlığına odaklanan özel beslenme, kişisel bakım, aroma bileşenleri, biyomedikal malzemeler ve ortopedik ve kardiovasküler sorunlar için ürün ve hizmet sunumu gerçekleştirmektedir. Yiyecek ve içecekler pazarında ise DSM; süt ürünleri üretimi için süt endüstrisinde kullanılan kültürler ve süt ürünleri, unlu mamüller ve içecekler için enzimler, kaplamalar ve koruyucu maddeler, maya ekstratları, işlenmiş

çeşni maddeleri, tekstüre hirokolloidler, vitaminler ve mineraller alanlarında faaliyet göstermektedir.

- (7) DSM'nin Türkiye'deki faaliyetleri ise sahip olduğu iştirakleri DSM Food Specialties Limited Şirketi (DFS TÜRKİYE) ve (ii) DSM Besin Maddeleri Ltd. Şti. (DNP TÜRKİYE) aracılığıyla yürütülmektedir. DFS TÜRKİYE; enzimler, koruyucular, maya mantar kültürü ve anti-bakteriyel test ürünleri gibi gıda katkı maddelerinin alımı ve satımı alanında hizmet vermektedir. Satılan ürünler süt ve süt ürünleri üretiminde, çeşnilerde, fonksiyonel besinlerde, et ürünlerinde, meyveler, bira ve diğer alkollü içecekler ile şarap üretiminde ve unlu mamüllerde kullanılmaktadır. DNP TÜRKİYE ise; hayvan yemi katkı maddelerinin ithalatı ve satışı alanında faaliyetlerini sürdürmektedir.

G.1.2. Birleşen Taraf: Firmenich International SA (FIRMENICH)

- (8) FIRMENICH, merkezi İsviçre'de bulunan ve halka açık olmayan bir teşebbüstür. FIRMENICH, bağlı iştirakleri veya fabrikaları aracılığıyla dünya çapında yaklaşık 40 ülkede faaliyet göstermektedir ve yaklaşık 10.000 çalışanı bulunmaktadır.
- (9) FIRMENICH esas olarak aroma kimyasalları üretimi ve satışı ile parfüm ve çeşni üretimi ve satışı alanında; daha az oranda ise reçine üretimi ve satışı alanında faaliyet göstermektedir. FIRMENICH'in faaliyetleri; aroma kimyasalları, parfümler, çeşni ve çam reçinesi olmak üzere dört ana başlıkta sunulmaktadır:
- Aroma kimyasalları: FIRMENICH, parfüm ve/veya çeşni yapımında kullanılan aroma kimyasallarını üretmektedir. FIRMENICH, aroma kimyasallarını hem kendi üretiminde kullanmakta ve hem de üçüncü taraflara satışını gerçekleştirmektedir.
 - Parfümler: FIRMENICH, lüks parfümler, tüketici parfümleri, vücut bakım ürünleri (saç temizliği, saç bakım, deodorant ve cilt bakım ürünleri), ev bakım ürünleri (deterjan, yumuşatıcı, yüzey temizleyici ve hava temizleyicileri vb.) ve ağız bakım ürünleri (diş macunu ve ağız yıkama losyonu vb.) üreticilerine parfüm satışı gerçekleştirmektedir.
 - Çeşni: FIRMENICH, doğal özler ve bileşenlerden yapılmış çok sayıda çeşni üretmektedir. Bu çeşniler tatlı ve tuzlu gıda ürünleri ile içeceklerde kullanılmaktadır.
 - Çam Reçinesi: FIRMENICH, dikey olarak bağlı kuruluşu olan DRT aracılığıyla, kağıt hamuru fabrikalarından elde edilen biyolojik kaynaklı ham maddelerin, aroma kimyasallarına dönüştürülmesi alanında da hizmet sunmaktadır. FIRMENICH (DRT aracılığıyla) reçine türevlerini endüstriyel müşterilere satmakta ve bunları diğerlerinin yanı sıra, yapıştırıcılar, içeceklerde koyulaştırıcı madde ve koku çözeltileri üretimi için de kullanmaktadır.
- (10) FIRMENICH, Türkiye'de dolaylı bağlı şirketleri Firmenich Dış Ticaret Limited Şirketi (FIRMENICH TÜRKİYE) ve Gülçiçek Kimya ve Uçan Yağlar Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi (GÜLÇİÇEK) aracılığı ile faaliyet göstermektedir. FIRMENICH TÜRKİYE, FIRMENICH adına Türkiye'ye ithal edilen ürünleri müşterilerine satmaktadır. GÜLÇİÇEK ise parfüm üretimi ve satışı alanında faaliyet göstererek 55'ten fazla ülkede hizmet sunmakta ve dünya çapında 2.000'e yakın aktif müşteriye parfüm bileşimleri ve bileşenleri sağlamaktadır.

G.2. İlgili Pazar

G.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (11) FIRMENICH, küresel boyutta ve Türkiye’de aroma kimyasalları, parfüm ile çeşni pazarlarında; DSM ise küresel boyutta ve Türkiye’de, aroma kimyasalları, çeşni ile lezzet katkıları pazarlarında faaliyet göstermektedir.
- (12) Birleşmeye konu tarafların faaliyet alanları incelendiğinde her iki teşebbüs de aroma kimyasalları pazarı ile çeşni pazarında faaliyet göstermektedir. Dolayısıyla işlem kapsamında, Türkiye’de aroma kimyasalları pazarı ile çeşni pazarı olmak üzere örtüşen iki yatay pazar ortaya çıkmaktadır.
- (13) Öte yandan tarafların faaliyetleri arasında üç dikey ilişki bulunmaktadır. Söz konusu dikey ilişkiler aşağıdaki gibidir:
- DSM’nin faaliyet gösterdiği aroma kimyasalları pazarındaki (üst pazar) çıktılar, FIRMENICH’in faaliyet gösterdiği parfüm pazarında (alt pazar) girdi olarak kullanılmaktadır.
 - Benzer şekilde DSM’nin faaliyet gösterdiği aroma kimyasalları pazarındaki (üst pazar) çıktılar, FIRMENICH’in faaliyet gösterdiği çeşni pazarında (alt pazar) girdi olarak kullanılmaktadır.
 - DSM’nin faaliyet gösterdiği lezzet katkıları pazarındaki (üst pazar) çıktılar ise, FIRMENICH’in faaliyet gösterdiği çeşni pazarında (alt pazar) girdi olarak kullanılmaktadır.
- (14) Tarafların örtüşen faaliyetleri arasındaki ilişkiye yönelik bilgiler aşağıda yer alan tabloda sunulmaktadır:

Tablo-1: İşlem Tarafların Faaliyetlerinin Örtüştüğü Pazarlar

Pazar	DSM	FIRMENICH	FIRMENICH’e tedarik edilebilen	DSM’ye tedarik edilebilen
Aroma kimyasalları	x	x	x/x	-
Çeşni	x	x	-	-
Lezzet katkıları	x	-	x	-
Parfüm	-	x	-	-

Kaynak: Bildirim Formu

- (15) Yukarıdaki tablodan da görülebileceği üzere, işlem taraflarının faaliyetleri aroma kimyasalları pazarı ile çeşni pazarında yatay olarak; aroma kimyasalları, çeşni, parfüm ve lezzet katkıları pazarlarında ise dikey olarak örtüşmektedir.
- (16) **Aroma Kimyasalları**; kendine özgü tadı ve kokusu olan kimyasal maddelerdir. Aroma kimyasalları çeşni ve parfüm bileşenlerinin üretiminde ham madde olarak kullanılmaktadır. Aroma kimyasalları fiziksel yöntemlerle (özütleme, buhar damıtımı vb. yöntemler), doğal kaynaklardan damıtılan maddelerin kimyasal modifikasyonu (kimyasal sentezleme) birlikte fermantasyon veya biyokimyasal süreçler kullanılarak elde edilebilmektedir. Aroma kimyasalları, dikey bütünleşik teşebbüsler açısından kendi ürünleri için girdi olarak üretilebildiği gibi çeşni ve parfüm üretiminde ham madde olarak kullanılmak amacıyla üçüncü taraf teşebbüslere de satılabilmektedir.¹
- (17) Bildirim Formu’nda yer alan bilgilere göre tüm büyük aroma kimyasalı üreticileri, müşterilerine (çeşni ve parfüm üreticileri) çok çeşitli aroma kimyasalları temin

¹ COMP/M.4507 - Givaudan/Quest International, para. 19

edebilecek kapasite, know-how ve teknik yeterliliği haizdir. Bu duruma ilişkin tespitler, Kurul ve Avrupa Komisyonu (Komisyon) kararlarında da yer almaktadır. Kurulun *Firmenich/Gülçiçek*² ve *Givaudan/Quest International*³ kararlarında aroma kimyasalları için tek bir pazar tanımı yapılmıştır. Ek olarak Komisyon'un *EQT/H&R/Dragoco*⁴ kararında; bazı aroma kimyasallarının başka kimyasallar ile ikame edilmesinin yaygın olduğu, aroma kimyasallarının bir bütün olarak başlı başına tek bir ürün pazarı oluşturduğu ve bu pazarı alt segmentlere ayırmaya gerek olmadığı belirtilmiştir. Benzer şekilde, Komisyon'un *Givaudan/Quest International*⁵ kararında aroma kimyasalları üretimi ve satışı pazarının başkaca bir ayrıma gerek olmaksızın tek bir pazar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda mevcut dosya bakımından da aroma kimyasalları pazarının alt pazarlara ayrılmasına gerek olmaksızın aroma kimyasalları pazarı olarak tanımlanması gerektiği değerlendirilmiştir.

- (18) Çeşniler; insan tüketimine veya hayvan beslemeye yönelik malzemelere tat vermek için doğal olarak oluşan ve/veya sentetik olarak üretilmiş bileşenlerdir. Üretim süreci genellikle, bir sıvı ilave edilerek (sıvı harmanlama yöntemi) ya da ilave edilmeden (toz harmanlama yöntemi) ham maddelerin karıştırılmasını içerir. Bazı sıvı aromalar, zarar görme riskinin bertaraf edilebilmesi ve/veya dış koşulların diğer etkilerine karşı korunabilmesi adına üretim sonrası toz forma dönüştürülmektedir.⁶ Çeşniler; işlenmiş gıdalar, içecekler, sakızlar, farmasötik ürünler, tütün ve yem gibi geniş bir ürün yelpazesinde kullanılmaktadır. Çeşnilerin işlevi, orijinal tadı taklit ederek ve karakterini koruyarak lezzet algısını ve kabul edilebilirliğini artırmaktır.⁷
- (19) Komisyon'un *EQT/H&R/Dragoco* kararında, çeşnilerin genellikle ürüne özgülendiği belirtilmiştir. Dolayısıyla, belirli bir çeşni bileşimi, talep yönünden başka bir çeşni bileşimi ile ikame edilememektedir. Bununla birlikte Komisyon, çeşni pazarındaki arz yönlü ikame edilebilirlik derecesinin çok yüksek derecede olmasını gerekçe göstererek çeşnilerin bir bütün olarak ele alınabileceği sonucuna ulaşmıştır.⁸ Benzer şekilde Kurulun *Givaudan/Quest* kararında, alt segmentlere ayrılmaksızın çeşniler için tek bir pazar tanımı yapılmıştır. Dolayısıyla, bildirim konu işlem çerçevesinde etkilenen pazarın çeşni pazarı olduğu değerlendirilmiştir.
- (20) Parfümler; geniş bir yelpazedeki ürünlere koku veren veya kötü kokuları maskeleyen doğal, sentetik ve/veya biyoteknoloji kökenli karışımlardır. Doğal veya sentetik bileşenlerin karıştırılması ve çözücülerle istenen konsantrasyona seyreltilmesiyle üretilmektedir. Parfümler, lüks parfüm ürünleri, kozmetik ürünler ve çamaşır deterjanları, kumaş yumuşatıcıları, bulaşık makinesi deterjanları, temizleyiciler ve oda spreylere gibi diğer birçok ürünün imalatında kullanılmaktadır.
- (21) Kurulun *Givaudan/Quest International* kararında, parfümler için tek bir pazar tanımı yapılmıştır. Komisyon'un *EQT/H&R/Dragoco* kararında ise çeşitli parfüm bileşimleri genellikle üreticiler tarafından müşterileriyle yakın işbirliği içinde bireysel olarak geliştirilse de genellikle aynı veya çok benzer bir ürünü yeni bir tedarikçiden elde etmenin mümkün olduğu tespitine varılmıştır.⁹ Ayrıca aroma kimyasalları satın alımı sırasında, alıcıların farklı parfüm türleri için aroma kimyasalları arasında ayırım

² 25.06.2020 tarihli ve 20-31/388-174 sayılı Kurul kararı

³ 08.02.2007 tarihli ve 07-13/102-31 sayılı Kurul kararı

⁴ COMP/M.2926 - *EQT/H&R/Dragoco*

⁵ COMP/M.4507 - *Givaudan/Quest International*

⁶ Bu işlem püskürtmeli kurutma veya kapsülleme işlemi olarak adlandırılmaktadır.

⁷ COMP/M.4507 - *Givaudan/Quest International*, para. 9

⁸ COMP/M.2926 - *EQT/H&R/Dragoco*, para. 18-20

⁹ COMP/M.2926 - *EQT/H&R/Dragoco*, para. 23

yapmadığı, bunun yanı sıra alıcıların parfüm ya da çeşni içerikleri için yaptıkları aroma kimyasalı alımları arasında da bir ayrıma gitmedikleri belirtilmiştir. Bu bağlamda parfüm pazarının alt segmentlere ayrılmaksızın parfüm pazarı olarak tanımlanması gerektiği değerlendirilmiştir.

- (22) **Lezzet katkıları**; bir gıda ürününün genel duyu kalitesini artıran bileşenlerdir. Lezzet katkıları, çoğunlukla etli çeşni maddeleri için kullanılmakta olup bununla birlikte genellikle et bazlı olmayan bir ham madde kaynağından yapılmaktadır. Böylece gıda üreticileri, hayvansal kaynaklı herhangi bir içerik kullanmadan ürünlerine etli bir tat verebilmektedir. Lezzet katkılarının ana örnekleri, maya ekstraktları, maya ekstraktı bazlı işlenmiş çeşniler, hidrolize bitkisel protein, hidrolize hayvan proteini¹⁰ ve nükleotidlerdir. DSM, üçüncü taraflara birçok farklı lezzet katkısı üretimi ve satışı gerçekleştirirken, FIRMENICH'e ise yalnızca maya ekstraktları ve maya ekstraktı bazlı çeşnilerin üretimi ve satışını gerçekleştirmiştir. Maya ekstraktı; çorbalar, soslar, hazır yemekler ve tuzlu atıştırmalıklar gibi yiyeceklerde kullanılan bir maddedir.¹¹
- (23) Giraç'tın¹² "*Global Lezzet Katkıları Çalışması 2021-2026*" adlı pazar araştırması raporuna göre, maya ekstraktlarının, lezzet katkıları pazarının bir parçası olduğu ve ayrı bir pazar oluşturmadığı değerlendirilmiştir.
- (24) (i) Maya özütleri, (ii) maya özütü bazlı işlenmiş çeşniler, (iii) hidrolize bitkisel protein, (iv) hidrolize hayvansal protein ve (v) nükleotidlerin her biri lezzet artırıcı olarak kullanılabilen lezzet katkılarıdır. Talep tarafından bakıldığında, maya özütleri ve maya özütü bazlı çeşniler hidrolize bitkisel protein, hidrolize hayvansal protein veya nükleotidlerin yerine kullanılabilir veya bunun tersi de geçerlidir. Arz tarafı yönünden bakıldığında da yüksek derecede ikame edilebilirlik söz konusudur. Ürünler farklı üretim teknolojilerine sahip olsa da çoğu üretici bu ürünlerin tamamını üretebilmekte ve tedarik edebilmektedir. Yukarıda yer verilen sebeplerle ilgili ürün pazarlarından dördüncüsünün lezzet katkıları pazarı olarak tanımlanabileceği değerlendirilmiştir.
- (25) Sonuç itibarıyla; geçmiş Kurul kararları ile de uyumlu olarak, aroma kimyasalları ve çeşni pazarlarının yatay etkilenen pazarlar; aroma kimyasalları, çeşni, parfüm ve lezzet katkıları pazarlarının ise dikey etkilenen pazarlar olarak belirlenmiştir.

G.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (26) İlgili ürün pazarını oluşturan ürünlerin dağıtımının Türkiye genelinde gerçekleştirilmesi sebebiyle ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

G.3. Değerlendirme

G.3.1. İşlemin Niteliğine İlişkin Değerlendirme

- (27) 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde birleşme ve devralma sayılan hallerden biri olarak "kontrolde kalıcı değişiklik meydana getirecek şekilde iki veya daha fazla teşebbüsün birleşmesi" hali sayılmıştır. Bu çerçevede işleme izin verilmesi halinde DSM ve FIRMENICH birleşecek, böylece DSM-FIRMENICH AG oluşacak ve aynı zamanda söz konusu teşebbüslerin kontrol yapılarında kalıcı değişiklik meydana gelecektir. Dolayısıyla işlemin, 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi çerçevesinde bir birleşme işlemi olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan ilgili tarafların cirolarının 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinde öngörülen eşikleri aşması nedeniyle, işlem izne tabidir.

¹⁰ Bu çeşnilerin tipik olarak et bazlı olmadığı genel kuralının istisnasıdır.

¹¹ Maya ekstraktı üretebilmek için maya hücrelerinin içeriği, enzimler tarafından parçalanır ve hücre duvarı çıkarılır.

¹² GIRACT, katkı maddeleri ve gıda içeriklerine ilişkin olarak ticari araştırma ve danışmanlık hizmeti sunmaktadır.

G.3.2. 4054 Sayılı Kanun'un 7. Maddesi Kapsamındaki Değerlendirme

- (28) 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinin "Bir ya da birden fazla teşebbüsün başta hâkim durum yaratılması ya da mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesi olmak üzere ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları, miras yoluyla iktisap durumu hariç olmak üzere, devralması hukuka aykırı ve yasaktır." hükmü uyarınca, bir pazarda başta hâkim durum doğuran ya da mevcut bir hâkim durumu güçlendiren işlemler olmak üzere herhangi bir pazarda etkin rekabetin önemli ölçüde azalmasına yol açan birleşme ve devralmalar yasaklanmaktadır. Bu bağlamda, tarafların Türkiye'de faaliyette bulunduğu pazarlar açısından yoğunlaşmanın gerçekleştiği pazarlara yönelik değerlendirmelere aşağıda yer verilecektir

G.3.2.1. Yatay Etkilenen Pazarlara İlişkin Değerlendirme

- (29) İşlem taraflarının faaliyetleri, aroma kimyasalları ve çeşni pazarlarındaki faaliyetleri yatay etkilenmektedir. Bu başlık altında öncelikle anılan bu iki pazara ilişkin değerlendirmeye yer verilecektir. Öte yandan bu iki pazar aynı zamanda dikey olarak da etkilenmektedir. Dikey örtüşmeden kaynaklanan etkilere ise bir sonraki bölümde yer verilecektir.

Aroma Kimyasalları Pazarına İlişkin Değerlendirme

- (30) Tarafların aroma kimyasalları pazarındaki faaliyetleri incelendiğinde; DSM'nin aroma kimyasalları pazarındaki faaliyetleri, ev veya vücut için kullanılabilir olan kaliteli ve ortam iyileştirmeyi amaçlayan kokular için girdi olarak kullanılabilir sentetik ve doğal (biyoteknolojiyi de içeren) aroma katkılarını içermektedir. FIRMENICH, aroma kimyasalları pazarındaki faaliyetleri ise çoğunlukla çeşni ve parfüm bileşimlerinin üretimi için ham madde olarak satılan aroma kimyasalları ile ilaç sanayinde ve endüstriyel uygulamalarda kullanılabilen reçineleri içeren hem doğal hem de sentetik bileşenleri kapsamaktadır.
- (31) Yatay Kılavuz'da belirtildiği üzere; işlem taraflarının pazar payları, pazarın yoğunlaşma seviyesi ve hâkim durumun varlığı hakkında gösterge niteliğindedir. Bu kapsamda tarafların ve pazarda faaliyet gösteren rakiplerinin aroma kimyasalları pazarındaki pazar payı verilerine aşağıda yer verilmektedir:

Tablo-2: Türkiye Aroma Kimyasalları Pazarına İlişkin Pazar Payları¹³

Teşebbüsler	Pazar Payı (%)		
	2019	2020	2021
DSM	(.....)	(.....)	(.....)
FIRMENICH	(.....)	(.....)	(.....)
DSM-FIRMENICH AG	(.....)	(.....)	(.....)
Basf			(.....)
Givaudan	(.....)	(.....)	(.....)
IFF	(.....)	(.....)	(.....)
Symrise	(.....)	(.....)	(.....)
Mane	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Bildirim Formu ve Cevabi Yazı

¹³ Türkiye aroma kimyasalları pazarına ilişkin olarak işlem tarafları yalnızca 2021 yılı tahmini verilerini sunabilmiştir. Tabloda yer alan 2021 yılı pazar paylarına ek olarak Hindistan ve Çin'den gelen küçük tedarikçilerin %(.....) oranında paya sahip olduğu belirtilmiştir.

- (32) Tablo-2'deki veriler incelendiğinde, bildirim konusu işlemin gerçekleşmesi halinde, 2019, 2020 ve 2021 yılı için birleşik teşebbüsün aroma kimyasalları pazarından elde edeceği payın sırasıyla %(.....), %(.....) ve %(.....) seviyelerinde gerçekleşeceği görülmektedir. Bunun yanı sıra birleşmeye taraf olan DSM'nin aroma kimyasalları pazarındaki payının %(.....) seviyelerinde olması, işlemin yaratacağı etkinin sınırlı olabileceğine işaret etmektedir. Öte yandan ilgili pazarda 2021 yılında Basf'ın %(.....), Givaudan'ın %(.....), IFF'nin %(.....), Symrise'nin %(.....) ve Mane'nin %(.....) aralığında pazar payına sahip olduğu görülmektedir. Rakiplerin pazardaki konumu ve işlemin aroma kimyasalları pazarında ortaya çıkaracağı sınırlı pazar payı artışı dikkate alındığında işlem sonrasında etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak nitelikte bir yoğunlaşmanın meydana gelmeyeceği değerlendirilmektedir.

Çeşni Pazarı

- (33) DSM'nin çeşni pazarındaki faaliyetleri, 2021 yılının sonlarına doğru ABD merkezli First Choice Ingredients'ı satın almasıyla başlamıştır. First Choice Ingredients, ağırlıklı olarak tuzlu ve süt ürünlerinde kullanılan süt bazlı çeşniler alanında faaliyet göstermektedir. FIRMENICH'in çeşni pazarındaki faaliyetleri ise; şekerleme, süt ürünleri; içecek ve diyet takviye ürünleri için hem doğal hem sentetik çeşniler üretimini içermektedir. FIRMENICH ve DSM'nin Türkiye'de çeşni üretimi bulunmamaktadır. Çeşni pazarındaki yatay örtüşme yalnızca Türkiye'ye ithal edilen çeşnilerin satışından kaynaklanmaktadır.
- (34) Türkiye çeşni pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin pazar paylarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo-3: Türkiye Çeşni Pazarına İlişkin Pazar Payları

Teşebbüsler	Pazar Payı (%)		
	2019	2020	2021
DSM	(.....)	(.....)	(.....)
FIRMENICH	(.....)	(.....)	(.....)
DSM-FIRMENICH AG	(.....)	(.....)	(.....)
Givaudan	(.....)	(.....)	(.....)
IFF	(.....)	(.....)	(.....)
Aromsa	(.....)	(.....)	(.....)
Symrise	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Bildirim Formu

- (35) Tablo-3'ten de görülebileceği üzere DSM'nin 2019, 2020 ve 2021 yılları için Türkiye'de çeşni pazarındaki pazar payı üç yılda da %(.....)'den düşük olup FIRMENICH'in 2019, 2020 ve 2021 yıllarındaki pazar payı ise sırasıyla %(.....); %(.....) ve %(.....) seviyesindedir. Dolayısıyla birleşme sonucunda tarafların 2019-2021 yılları arasındaki toplam pazar payı sırasıyla yaklaşık %(.....); %(.....) ve %(.....) olacaktır. Çeşni pazarında da işlemin oluşturacağı kümülatif artışın %1 seviyesinde olacağı ve bu artışın etkisinin sınırlı olabileceği söylenebilecektir. Türkiye çeşni pazarında birleşik teşebbüsün %(.....)'lük payına karşılık; Givaudan'ın %(.....), IFF'nin %(.....), Aromsa'nın %(.....) ve Symrise'in %(.....) payı bulunmaktadır. Bu çerçevede rakiplerin de kayda değer ölçüde pazar payına sahip olduğu anlaşılmaktadır.
- (36) Bu kapsamda tarafların çeşni pazarındaki faaliyetleri bakımından yatay örtüşmeden kaynaklı olarak herhangi bir pazarda etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmayacağı değerlendirilmektedir.

G.3.2.2. Dikey Etkilenen Pazarların Değerlendirilmesi

- (37) Daha öncede ifade edildiği üzere işlem neticesinde;
- DSM'nin faaliyet gösterdiği aroma kimyasalları pazarı (üst pazar) ile FIRMENICH'in faaliyet gösterdiği çeşni pazarı (alt pazar)
 - DSM'nin faaliyet gösterdiği aroma kimyasalları pazarı (üst pazar) ile FIRMENICH'in faaliyet gösterdiği parfüm pazarı (alt pazar),
 - DSM'nin faaliyet gösterdiği lezzet katkıları pazarı (üst pazar) ile FIRMENICH'in faaliyet gösterdiği çeşni pazarı (alt pazar)

dikey örtüşen pazarları oluşturmaktadır. Aşağıdaki bölümde anılan dikey örtüşmelerin etkileri incelenecektir.

Aroma Kimyasalları Pazarının Çeşni Pazarı Açısından Değerlendirilmesi

- (38) Esasında hem aroma kimyasalları pazarı hem de çeşni pazarı bildirim konu işlem çerçevesinde yatay olarak örtüşen pazarlar olması nedeniyle bu iki pazara ilişkin yoğunlaşma seviyelerine ve rakiplerin konumuna bir önceki bölümde yer verilmiştir. Dolayısıyla tarafların her ikisi de hem aroma kimyasalları hem de çeşni pazarında faaliyet göstermekte olup her iki teşebbüsün ilgili pazarlardaki paylarına aşağıda yer verilmiştir:

Tablo-4: İşlem Taraflarının Aroma Kimyasalları ve Çeşni Pazarlarındaki Payları

Etkilenen Pazar	Alt/Üst Pazar	Pazar Payları (%)								
		DSM			FIRMENICH			DSM-FIRMENICH AG		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Aroma Kimyasalları	Üst	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Çeşni	Alt	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Bildirim Formu

- (39) Yukarıda yer verilen Tablo-4'den görülebileceği üzere işlem sonrasında birleşik teşebbüsün, üst pazar olan aroma kimyasalları pazarındaki son üç yıl içerisindeki pazar payı %(.....), alt pazar olan çeşni pazarında ise %(.....) seviyelerinde olduğu görülmektedir. Aynı zamanda her iki pazar açısından da bir önceki bölümde ifade edildiği üzere önemli sayılabilecek oyuncuların varlığı, ilgili pazarlarda rekabetçi baskının göstergesi olarak değerlendirilebilecektir. Pazar payları ve pazarın yapısına ilişkin yer verilen veriler kapsamında söz konusu dikey ilişkinin ilgili pazarlarda rekabetçi bir endişe yaratmayacağı değerlendirilmektedir.

Aroma Kimyasalları Pazarının Parfüm Pazarı Açısından Değerlendirilmesi

- (40) Taraflardan her ikisi de aroma kimyasalları pazarında faaliyet göstermekteyken yalnızca FIRMENICH parfüm pazarında faaliyet göstermektedir. Yukarıda da bahsedildiği üzere işlem sonrasında tarafların üst pazar olan aroma kimyasalları pazarındaki pazar payı %(.....) bandında olacaktır. Öte yandan tarafların ve pazarda faaliyet gösteren rakiplerinin alt pazar olan parfüm pazarındaki pazar payı verilerine aşağıda yer verilmektedir:

Tablo-5: Türkiye Parfüm Pazarına İlişkin Pazar Payları

Teşebbüsler	Pazar Payları (%)		
	2019	2020	2021
DSM	(.....)	(.....)	(.....)
FIRMENICH	(.....)	(.....)	(.....)
DSM-FIRMENICH AG	(.....)	(.....)	(.....)
Givaudan	(.....)	(.....)	(.....)
IFF	(.....)	(.....)	(.....)
Symrise	(.....)	(.....)	(.....)
Seluz	(.....)	(.....)	(.....)
EPS Fragrances	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Bildirim Formuve Cevabi Yazı

- (41) Tablo-5 incelendiğinde, işlem taraflarından yalnızca FIRMENICH parfüm pazarında faaliyet göstermekte olup işlem sonrasında birleşik teşebbüsün pazar payı 2021 yılında %(.....) oranında gerçekleşmiştir. 2019 yılından sonra FIRMENICH'in parfüm pazar payında kayda değer ölçüde bir artış yaşandığı görülmekte olup bu artışın sebebi FIRMENICH'in GÜLÇİÇEK'i devralmasından kaynaklanmaktadır.¹⁴
- (42) Öte yandan dikey ilişkinin daha açık anlaşılabilmesi aşağıdaki tabloda işlem taraflarının her iki pazardaki paylarına yer verilmiştir:

Tablo-6: İşlem Taraflarının Aroma Kimyasalları ve Parfüm Pazarlarındaki Payları

Etkilenen Pazar	Alt/Üst Pazar	Pazar Payları (%)								
		DSM			FIRMENICH			DSM-FIRMENICH AG		
		2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Aroma Kimyasalları	Yatay	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Parfüm	Dikey	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Bildirim Formu

- (43) Tablo-6'dan da anlaşılacağı gibi Türkiye parfüm pazarında birleşik teşebbüsün pazar payının Yatay Olmayan Birleşme ve Devralmaların Değerlendirilmesi Hakkında Kılavuz'da (Yatay Olmayan Kılavuz) belirtilen %25 eşliğini aşması nedeniyle rekabetçi endişeler açısından diğer unsurlara da değinilmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Yatay olmayan birleşmelerin ortaya çıkabileceği tek taraflı etkiler genellikle; mevcut ya da potansiyel rakiplerin tedarik kaynaklarına ya da pazara erişiminin engellenmesi suretiyle pazarın kapatılması suretiyle ortaya çıkmaktadır. Pazar kapama etkileri ise; rakiplerin önemli girdilere erişimini kısıtlayan girdi kısıtlaması ve rakiplerin etkili bir şekilde faaliyet göstermek için müşteri tabanına erişimini kısıtlayan müşteri kısıtlaması şeklinde meydana gelmektedir. Bu çerçevede, işlem sonrasında i) girdi kısıtlaması ve ii) müşteri kısıtlaması oluşup oluşmayacağı aşağıda değerlendirilmektedir.
- (44) Girdi kısıtlaması, birleşme sonrasında birleşik teşebbüsün, alt pazardaki rakiplerin ihtiyacı olan önemli girdilere erişimini kısıtlaması ve bu yolla rakiplerin maliyetlerini artırması olarak ifade edilebilmektedir. Girdi kısıtlaması yoluyla alt pazarın kapanması için birleşme sonrasında birleşik teşebbüsünün üst pazarda belli bir seviyede pazar gücüne sahip olması beklenmektedir.
- (45) Bu noktada üst pazar olan aroma kimyasalları pazarında birleşik teşebbüsün pazar payı %(.....) bandındadır. Bir diğer ifadeyle aroma kimyasalları pazarının yaklaşık %(.....)'i, birleşik teşebbüsün parfüm pazarındaki rakiplerine açık konumda olacaktır. Ayrıca, Türkiye parfüm pazarında faaliyet gösteren Givaudan, IFF ve Symrise gibi

¹⁴ 25.06.2020 tarih ve 20-31/388-174 sayılı Kurul kararı ile işleme izin verilmiştir.

önemli rakipler aynı zamanda aroma kimyasalı üreticileri olarak da faaliyet göstermektedir. Dolayısıyla birleşik teşebbüsün aroma kimyasalları pazarındaki konumu da dikkate alındığında, birleşik teşebbüsün parfüm pazarında faaliyet gösteren teşebbüslere yönelik olarak girdi kısıtlama güdüsünün olmayacağı değerlendirilmektedir.

- (46) Birleşik teşebbüsün müşterileri kısıtlamak suretiyle pazarı kapama kabiliyeti olup olmadığının incelenmesinde de fayda görülmektedir. Bu bağlamda üst pazardaki mevcut ya da potansiyel rakiplerin, alt pazarda ürünlerini satmak için yeterli alternatif bulup bulamayacağı irdelenecektir. Bu noktada FIRMENICH'in parfüm üretiminde kullanmak amacıyla yaptığı aroma kimyasalları alımları önem arz edecektir.
- (47) Aşağıdaki tablo, FIRMENICH'in 2021 yılına ait olmak üzere Türkiye'deki parfüm üretiminde kullanmak amacıyla yaptığı aroma kimyasalları alımlarını göstermektedir:

Tablo-7: FIRMENICH'in Parfüm Üretiminde Kullanmak Amacıyla 2021 Yılında Gerçekleştirdiği Aroma Kimyasalı Alımları İçerisindeki Dağılım (Türkiye)

Aroma kimyasalları tedarikçisi	FIRMENICH'in Aroma Kimyasalı Alımları İçerisindeki Payı (%)
FIRMENICH ¹⁵	(.....)
DSM	(.....)
Yerel (Türk) Üreticiler	(.....)
Diğer Küresel Tedarikçiler	(.....)
Toplam	(.....)

Kaynak: Bildirim Formu

- (48) Tablo-7'den de anlaşılacağı üzere, FIRMENICH'in Türkiye'deki parfüm üretimine bağlı aroma kimyasalları alımının %(.....)'ü iç tedarik bir diğer deyişle grup içi satış yoluyla gerçekleşmiştir. Ek olarak %(.....)'lük alım ise birleşmenin diğer tarafı olan DSM'den tedarik edilmiştir. Bunun yanı sıra FIRMENICH'in yerel aroma kimyasalı üreticilerinden yapmış olduğu %(.....) oranındaki alım, Türkiye'de parfüm üreticisi olan FIRMENICH'in önemli bir yerel aroma kimyasalları satın alıcısı olmadığını göstermektedir. Bu durum yerel üreticiler açısından müşteri kısıtlanması kabiliyeti ve güdüsünün düşük olduğunu göstermektedir.
- (49) Diğer taraftan FIRMENICH'in, Türkiye'deki parfüm üretimine bağlı aroma kimyasalları alımının önemli bir kısmı (%(.....)) diğer küresel tedarikçilerden sağlanmıştır. Aşağıdaki tabloda ise FIRMENICH'in küresel ölçekte olmak üzere 2021 yılında parfüm ve çeşni üretiminde kullanılmak üzere alım yaptığı ilk 10 aroma kimyasalı üreticisini göstermektedir:

Tablo-8: FIRMENICH'in 2021 Yılında Gerçekleştirdiği Aroma Kimyasalı Alımlarının Dağılımı (Dünya)

Tedarikçi	Değer (€)	FIRMENICH'in Aroma Kimyasalı Alımları İçindeki Payı (%)
Brenntag	(.....)	(.....)
Basf	(.....)	(.....)
LAYN	(.....)	(.....)
Yinghai (Cangzhou)	(.....)	(.....)
Eternis	(.....)	(.....)
NHU	(.....)	(.....)
Givaudan	(.....)	(.....)
DSM	(.....)	(.....)
International Flavors & Fragrances	(.....)	(.....)
Symrise	(.....)	(.....)

Kaynak: Bildirim Formu

¹⁵ Grup içi satışları göstermektedir.

- (50) Tablo-8'de yer alan ve FIRMENICH'in küresel ölçekte yaptığı aroma kimyasalları alımları incelendiğinde alımların birçok farklı teşebbüsten ayrı ayrı yapıldığı görülmekte olup birleşmeye taraf olan DSM'den yapılan alımlar %(.....) seviyesinde gerçekleşmiştir. FIRMENICH'in aroma kimyasalı alımlarını birçok teşebbüsten yapıyor olması ve alımlarının parçalı bir yapı sergilemesi, birleşik teşebbüsün aroma kimyasalı alımları bakımından üst pazardaki rakiplerine müşteri kısıtlaması yapmak suretiyle pazar kapama ihtimalini oldukça sınırlandıracaktır.
- (51) Aroma kimyasalları pazarında DSM'nin %(.....) payının olması ve DSM'nin parfüm pazarında faaliyetinin olmaması ile yukarıda girdi ve müşteri kısıtlaması endişesi olmadığına dair ifade edilen hususlar birlikte değerlendirildiğinde bildirim konu işlem sonucunda aroma kimyasalları pazarı ile parfüm pazarı arasındaki dikey örtüşmeden kaynaklı olarak müşteri kısıtlaması yahut girdi kısıtlaması yoluyla pazar kapama etkisinin doğma ihtimalinin düşük olduğu değerlendirilmektedir. Bu nedenle birleşme işlemi nedeniyle söz konusu pazarlarda etkin rekabetin azalmayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

Lezzet Katkıları Pazarının Çeşni Pazarı Açısından Değerlendirilmesi

- (52) FIRMENICH'e yapmış olduğu nispeten küçük miktar satışlar da dâhil olmak üzere DSM, belirli çeşnilerin üretiminde girdi olarak kullanılmak üzere lezzet katkılarının (özellikle maya ekstraktları ve maya ekstraktı bazlı çeşniler) satışını gerçekleştirmektedir. FIRMENICH'in ise lezzet katkıları pazarında faaliyeti bulunmamaktadır. Aşağıdaki tabloda Türkiye lezzet katkıları pazarındaki pazar paylarına yer verilmiştir:

Tablo-9: Teşebbüslerin Lezzet Katkıları Pazarındaki Türkiye Pazar Payları

Teşebbüsler	Pazar Payları (%)		
	2019	2020	2021
DSM	(.....)	(.....)	(.....)
FIRMENICH	(.....)	(.....)	(.....)
DSM-FIRMENICH AG	(.....)	(.....)	(.....)
Angel Yeast	(.....)	(.....)	(.....)
Biospringer	(.....)	(.....)	(.....)
Kaynak: Bildirim Formu			

- (53) Yukarıdaki Tablo-9'dan da anlaşılacağı üzere DSM'nin Türkiye lezzet katkıları pazarındaki payı 2019-2021 döneminde %(.....) seviyesindedir. Türkiye lezzet katkıları pazarında Biospringer %(.....) ve Angel Yeast ise %(.....) pazar payına sahiptir.
- (54) Diğer taraftan tarafların faaliyetlerinin dikey olarak örtüştüğü lezzet katkıları ile çeşni pazarında birleşik teşebbüsün elde edeceği paylar aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo-10: İşlem Taraflarının Lezzet Katkıları ve Çeşni Pazarlarındaki Payları

Etkilenen Pazar	Alt/Üst Pazar	Pazar Payları (%)									
		DSM			FIRMENICH			DSM-FIRMENICH AG			
		2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	
Lezzet Katkıları	Üst	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Çeşni	Alt	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Kaynak: Bildirim Formu											

- (55) Yukarıdaki tablodan görülebileceği üzere birleşik teşebbüsün üst pazar olan lezzet katkıları pazarında %(.....), çeşni pazarında ise kümülatif olarak %(.....)'lik artışla %(.....) oranında paya sahip olacağı öngörülmektedir. Dolayısıyla lezzet katkıları ve çeşni pazarlarında işlem sonrasında etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılması

sonucunu doğuracak nitelikte bir yoğunlaşmanın meydana gelmeyeceği kanaatine ulaşılmıştır.

- (56) Sonuç olarak yukarıda yer verilen tüm bilgiler ve değerlendirmeler neticesinde, işlem taraflarının faaliyetlerinin yatay olarak örtüştüğü aroma kimyasalları ve çeşni pazarları ile işlem taraflarının faaliyetlerinin dikey olarak örtüştüğü aroma kimyasalları, çeşni, parfüm ve lezzet katkıları pazarları bakımından bildirim konu işlem sonucunda başta hâkim durum yaratılması veya mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesi olmak üzere, ülkenin bütünü yahut bir kısmında ilgili pazarda etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

H. SONUÇ

- (57) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİğİ ile karar verilmiştir.